

Is God a Judge, an Enemy or a Source of a Faith?

ימי עיון תנ"ך תשע"ב. מכללת הרצוג. איכה – שלוש גישות אמוניות

1. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף טו עמוד א
ירמיה כתב ספרו וספר מלכים וקינות

2. רמב"ם. מורה נבוכים חלק ב' פרק מ"ה
הדרגה השנייה

היא שאדם מרגיש כאילו דבר-מה שרה עליו וכוח אחר מופיע עליו פתאום ומדובב אותו. אז הוא מדבר פתגמי-חוכמה או שבח או דברי הטפה מועילים או דברי הנהגה או דברים אלוהיים. כל זה במצב של ערות ופעולת החושים כהרגלם. זה הוא אשר נאמר עליו שהוא מדבר ברוח הקודש. באופן זה של רוח קודש חיבר דוד את תלים, וחיבר שלמה את משלי וקהלת ושיר השירים. כן חובר דניאל ואיוב ודברי הימים ויתר הכתובים באופן זה של רוח קודש. לכן הם קרויים כתובים, כלומר, שהם כתובים ברוח הקודש.

3. תלמוד בבלי מסכת יומא דף סט עמ' ב

דאמר רבי יהושע בן לוי: למה נקרא שמן אנשי כנסת הגדולה - שהחזירו עטרה ליושנה. אתא משה אמר +דברים י+ האל הגדל הגבר והנורא, אתא ירמיה ואמר: נכרים מקרקרין בהיכלו, איה נוראותיו? לא אמר נורא. אתא דניאל, אמר: נכרים משתעבדים בבנין, איה גבורותיו? לא אמר גבור. אתו אינהו ואמרו: אדרבה, זו היא גבורת גבורתו שכוּבש את יצרו, שנותן ארך אפים לרשעים. ואלו הן נוראותיו - שאלמלא מוראו של הקדוש ברוך הוא היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות? ורבנן הכי עבדי הכי ועקרי תקנתא דתקין משה! - אמר רבי אלעזר: מתוך שידועין בהקדוש ברוך הוא שאמתי הוא, לפיכך לא כיזבו בו.

"Rabbi Yehoshua Ben Levi, asks: Why were they called the Men of the Great Assembly? - Because they restored the crown of the Divine Attributes to its former glory.

Moses said, 'The great G-d, the Mighty, and the Awesome.' (Devarim 10:17)

Jeremiah (32:18) came and said, 'Gentiles are destroying His Temple. Where is His Awesomeness?' Hence he omitted the term 'Awesome.'

Daniel (9:4) came and said, 'Gentiles are enslaving His sons. Where is His Mightiness?' Hence he omitted the term Mighty.

They (the Great Assembly) came and said, 'On the contrary! Therein lie His mighty deeds: that He suppresses His wrath, that He extends His patience to the wicked.

Therein lie His awesome powers: but for the awe of Him, how could one nation (Israel) persist among the (many) nations?'

These Rabbis – how could they uproot a law that was instituted by Moshe?

Rabbi Elazar said: Since they recognize God as being true, they refused to attribute falsehood to Him. (B.T. Yoma 69b)"

מכללת הרצוג-גוש עציון

ימי עיון בתנ"ך

קיץ תשע"ב

קינה "ואתה אמרת"

ואתה אמרת היטב איטיב עמך ונפלינו אני ועמך
ולמה בני בליעל חללו שמך ולא שפכת עליהם ועמך

"YOU said – 'I will be abundantly good to you'
And I and your people will be exceptional'
SO WHY do criminals defile your name;
And you did not pour your anger upon them?

אתה זנחת ותמאס כל גוי לקחת לך גוי מקרב גוי
ולמה חש ועלה על ארצי גוי ואמרו לכו ונכהידם מגוי

...YOU abandoned and rejected every nation
To take one nation from amongst the nations;
SO WHY did you swiftly send a nations to my land;
Who said: Let us destroy them so that they cease to be a nation.

אתה פוננת לשבת הודך הר זה קנתה ימינך וינדך
ולמה לאחור השבת ימין הודך ותנבל כסא כבודך

...YOU fixed a place for your Presence to dwell
This mountain that your hands established,
SO WHY have you thrown aside the place of Your splendour,
And have defiled the throne of your glory."

Kinna recited on night of Tisha B'Av

זכור יי מה היה לנו אוי. הביטה וראה את חרפתנו.
אוי מה היה לנו:

נחלתנו נהפכה לזרים אוי. בתינו לנכרים. אוי מה היה לנו:

מימינו בכסף שתינו אוי. כי נסוד המים בזינו. אוי מה היה לנו:

על צוארנו נרדפנו אוי. כי שנאת חנם רדפנו. אוי מה היה לנו:

מצרים נתנו יד אוי. ואשור צדונו כציד. אוי מה היה לנו:

אבתינו חטאו ואינם אוי. ואנחנו סובלים את עונם. אוי מה היה לנו:

עבדים משלו בנו אוי. כי שלוח עבדים בטלנו. אוי מה היה לנו:

בנפשנו נביא לחמנו אוי. כי קפצנו מעני ידינו. אוי מה היה לנו:

עורנו פתנור נכמרו אוי. כי כבודם בקלון המירו. אוי מה היה לנו:

נשים בציון ענו אוי. כי איש את אשת רעהו טמאו וזנו. אוי מה היה לנו:

שרים בגדם נתלו אוי. כי גזלת העני חמסו וגזלו. אוי מה היה לנו:

בחורים טחון נשאו אוי. כי בבית זונה נמצאו. אוי מה היה לנו:

זקנים משער שבתו אוי. כי משפט יתום ואלמנה עותו. אוי מה היה לנו: